

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

LUCIE RAJTMAJEROVÁ

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PRAVICOVÝ EXTREMISMUS A JEHO DOPAD NA NAŠI
SPOLEČNOST**

Autor práce: Lucie Rajtmajerová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční studium

Vedoucí práce: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Katedra: Katedra společenských věd

2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

OBSAH

ÚVOD	5
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	7
2 EXTREMISMUS	8
2.1 Vymezení pojmu extremismus	8
2.2 Rozdíl mezi radikálem a extremistou	10
2.3 Základní charakteristiky extremismu	10
2.4 Historický pohled na pravici a levici	12
2.5 Přehled ultrapravicových skupin na našem území	16
2.6 Dělnická strana	24
3 EXTREMISMUS MLÁDEŽE	33
3.1 Příčiny extremismu mládeže.....	33
3.2 Rodina, škola.....	33
3.3 Prevence extremismu u mládeže.....	34
4 PROTIEXTREMISTICKÁ POLITIKA NAŠEHO STÁTU	37
4.1 Širší a užší pojetí protiextremistické politiky	38
4.2 Principy protiextremistické politiky.....	39
4.3 Subjekty protiextremistické politik.....	42
ZÁVĚR	47
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	48
PŘÍLOHY	51
ABSTRAKT	53
ABSTRACT	54

ÚVOD

Ve své práci se zabývám problematikou pravicového extremismu na našem území, přičemž stručně nastiňuji jeho historii a snažím se přiblížit jeho současnou podobu. Součástí je také přehled nejvýraznějších skupin působících na našem území, které jsou označovány jako extremistické. V práci také věnuji pozornost protiextremistické politice našeho státu.

Pro demokratické zřízení je přirozené potýkání různých politických názorů, a proto je logické, že se v ní objevují i názory opoziční, které mají výhrady vůči vládě, ale i ty, které stojí v opozici vůči pravidlům politické hry, tj. jsou antisystémové v našem případě antidemokratické. Projevy opozičních skupin jsou různorodé a rozlišit, kdy se jedná o opozici radikální nebo už extrémní je v praxi velmi problematické. V práci se snažím alespoň v teoretické rovině odlišit opozici radikální od opozice extremistické, tj. antisystémové.

Nedílným znakem vývoje člověka je dospívání, pojené často s hledáním sebe sama a ochotným přidáváním se k nejrůznějším partám a skupinám. Mohou zde být zahrnuti například ekologičtí radikálové, squateři nelegálně obývající různé objekty, ale jsou to i příznivci neonacistů a neofašistů. Proto i ve většině případů lidé spojují tato hnutí především s dospívajícími lidmi, pro které je spojení s revoltou typické. Sympatie k těmto jednotlivým skupinám proto není možné zcela jasně determinovat na základě příslušnosti k třídě nebo určité generaci. Kultura protestu umožňuje důkladně se odpoutat od biologické determinace. V každé společnosti je mezi lidmi různorodost spektra jejich názorů a postojů. Určitá část společnosti se přiklání k extrémně idealistickým až radikálním postojům a na rozdíl od „běžného občana“ se snaží tyto své postoje razantně prosazovat. Zamýšlím se, zda je extremismus opravdu pouze věcí mladých lidí nebo lidí bez rozdílu věku.

Jako velmi nežádoucí však je, když veřejnost a nebo její podstatná část je k projevu extremismu lhostejná, nebo s ním dokonce sympatizuje. V tomto případě jde o nebezpečný protispolečenský jev, který může vést k sociálním konfliktům a dokonce i k politické destabilizaci. K radikálním postojům a k nárůstu extremistických projevů dochází za určitých společenských podmínek, z nichž za nejvýznamnější lze označit

nárůst zločinnosti, zvýšení počtu asociálních osob a snížení prestiže státního aparátu. Toto je třeba potírat a to i např. tím, že co nejvíce lidí bude mít zaměstnání, tím bude nízká kriminalita a podaří se začlenit do společnosti problémové etnické skupiny tak, aby nebyl důvod k jejich napadání, to samé platí i pro začlenění emigrantů.

Po celém demokratickém světě se společnost s extremismem potýká, přičemž je jen velmi obtížné určit, kdo je extrémistou a kdo není, protože hranice mezi ním a normalitou je velmi úzká navíc mlhavá a nejasně formulovatelná.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem mé bakalářské práce je seznámení se současnou pravicovou extremistickou scénou na našem území, její rozdělení a boj proti ní.

Smyslem je pojetí extremismu jako takového. Zaměření se na nejvýraznější extremistické skupiny působící na našem území a bližší seznámení s každou z nich. Nejvíce jsem se zaměřila na Dělnickou stranu, kde jsem zmínila, jak se strana vyvíjela od počátku svého založení až po současnost. Jak fungovala, proč se změnil její název a také jsem přiložila znaky několika zmíněných extremistických skupin. Dále jsem se také zaměřila na protiextremistickou politiku našeho státu.

Metody, které jsem používala k získání informací, bylo sledování různých událostí, které se týkaly extremismu. Byly to poznatky získané především prostřednictvím televize, rádia, novin a internetu. Nejvíce jsem však čerpala z odborné literatury. Myslím si, že extremismus je téma, o kterém se nemluvílo hodně jen v poslední době, extremismus byl, je a bude stále aktuální téma, které se bude a to nejen v naší společnosti stále řešit.

2 EXTREMISMUS

2.1 Vymezení pojmu extremismus

Extremismus (z latinského *extremus* – nejzazší), krajně radikální, hraniční až výstřední postoj, který vztah mezi realitou a poznáním převádí na jediný problém – na atak politické moci, na nezákonnou cestu ke státní moci, na zásadní změny v její dělbě, kontrole i realizaci. „Podle některých autorů je extremismus produktem demokratické společnosti. Demokracie totiž nemá dostatek účinných obranných mechanismů, aby se ubránila všemu, co jí škodí. Pokud by takové mechanismy měla, přestala by být demokratickou a stala by se diktaturou. Proto každá demokracie, každá demokratická společnost se potýká s extremismem.“¹

Ministerstvo vnitra České republiky pro své potřeby definuje extremismus takto: „Pojmem extremismus jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku. Extremistické postoje jsou způsobilé přejít v aktivity, které působí, ať již přímo, nebo v dlouhodobém důsledku, destruktivně na stávající demokratický politicko – ekonomický systém, tj. snaží se nahradit demokratický systém systémem nedemokratickým (totalitním nebo autoritářským režimem, diktaturou, anarchií). Tímto typem aktivit se zabývá Bezpečnostní informační služba na základě zákona č. 153/1994 Sb., dle § 5 písm a).“²

V politice je takto vyznačován krajně radikální nebo výstřední postoj.

Pojem extremismus je módní a hojně užívaný a to i přesto, že je ho velmi složité definovat. Stal se velice frekventovaným pojmem ve společnosti. Každý si ale pod tímto pojmem představuje trochu něco jiného. Záleží na kultuře, historii, zvycích. Extremismus obvykle neumí reálně hodnotit politickou situaci, jeho stoupenci nesouhlasí s kompromisy, radikalizuje řešení vztahu občan a stát.

„Je složité vybrat v současné nabídce definici extremismu, se kterou by bylo možno pracovat při zkoumání ústavních, správních, trestně právních a kriminologických aspektů extremismu. Jiný je pohled filosofů, politologů, sociologů, kriminologů, kteří

¹ CHMELÍK, J. Extremismus. Praha, 1997, str. 5.

² [cit. 2009-12-28]. Dostupný z <http://www.mvcr.cz/extremis/2002/2.html>

nejsou vázáni užíváním jednotné terminologie a jiný pohled právníků, kteří operují především s pojmy s jednoznačně definovaným obsahem obvykle zakotveným v zákoně. Proto v těch částech, kde jsou zpracovávány právní aspekty problému zřídka používáme pojem extremismus, ale používáme zažitou a jasnou právní terminologii.“³

Projevy extremismu, jako radikálnějších postojů určitých skupin obyvatelstva vůči jiným sociálním skupinám se počaly v České republice projevovat po listopadu 1989. Český extremismus je výrazně ovlivňován extremistickými projevy, zejména pak těmi, které se projevují v Německu, Rakousku a Velké Británii. Za extremismus nemusí být vždy a všude považováno zpochybňování demokratických pravidel hry či právního státu. Mezinárodní společenství bylo schopné se dohodnout na určitém základním konceptu lidských práv. Hovoříme-li o extremismu, musíme pečlivě rozlišovat extremistické činy a chování namířené proti hodnotám schvalovaným mezinárodním společenstvím od chování a činů namířených proti hodnotám naší civilizace.

Extremismus se prezentuje buď extrémními činy, nebo extrémními názory. Extrémní názory jsou považovány za extrémní především proto, že je nesdílí většina společnosti. „Extremismu se daří všude tam, kde může zneužívat deprivace a pocitu výlučnosti. Bude se mu tedy dařit spíše v nových demokraciích. V rozvinutých západních demokraciích bude míra extremismu ve společnosti záviset spíše na momentální schopnosti té které demokracie začít extremismus vidět jako problém. A začít se tedy vážně zabývat problémy, které extremismus plodí.“⁴

Pravicový extremismus je možné chápat i jako bezpečnostní hrozbu. Je schopen lokálně narušit stabilitu politického systému – viz rozsudek NSS k DS.

„Pravicový extremismus popírá princip rovnosti lidí jako duchovního základu demokratického ústavního státu. Projevuje se jednostranným vyšším hodnocením vlastního „etnika“, „rasy“ či „národa“ (etnocentrismus, rasismus, vyhraněný nacionalismus) a ve snižování skupin, které jsou „jiného druhu“ neboli „cizí“ (xenofobie, antisemitismus, nenávisť vůči všem cizincům). Namísto principu stejných politických práv pro všechny by měl nastoupit systém, který institucionalizuje fundamentální nerovnost lidí vycházející z původu, národní, etnické, rasové příslušnosti nebo výkonu.“⁵

Za extremistu je zatím označován člověk mající a prosazující extrémní politické názory, které směřují k výměně politické elity, ke změně politického systému.

³ MAREŠOVÁ, A. Kriminologické a právní aspekty extremismu. Praha, 1999, s. 9.

⁴ [cit. 2009-12-28]. Dostupný z <http://www.pehe.cz/clanky/1997/extremismus>

⁵ DANICS, Š., KAMÍN, T. Extremismus, rasismus a antisemitismus. Praha, 2008, s. 32.

Vyznačuje se jakoukoliv neochotou k politickým kompromisům, k užívání nedemokratických a násilných prostředků politického převratu, k prudké, násilné, radikální změně politického systému za účasti velké masy lidí. Americký kontroverzní politolog Samuel Huntington svým způsobem vůbec zpochybnil právo lidí náležících k jedné civilizaci soudit svými měřítky lidi náležející k civilizaci jiné. A tudíž, že neznamena, že všichni extremisté se nutně musí stát teroristy a naopak, že každý radikál se stane extremistou. Ovšem je fakt, že souvislosti a vzájemné vztahy mezi extremistou a radikalistou je možné spatřovat v určité posloupnosti, kdy nejprve prochází radikalismem, dále extremismem a nakonec terorismem.

2.2 Rozdíl mezi radikálem a extremistou

Zásadní rozdíl mezi radikálem a extremistou musíme hlavně vidět v cílech, které radikálové a extremisté sledují a dále pak v prostředcích, které k tomu použijí.

Extremisté neváhají použít ke svým záměrům i násilí. „Extremisté ztělesňují fundamentální a ideologickou opozici, která nehodlá změnit pouze vládu, ale celý politický systém.“⁶

Na druhé straně stojí radikálové, kteří usilují o změny ve společnosti, které se dají realizovat politickými reformami při zachování stávajícího politického systému. „Z toho vyplývá, že radikálové představují legální opozici vůči dané vládě s tím, že existence takové opozice je nutnou podmínkou fungování každé skutečné demokracie.“⁷

Radikál se zaměřuje na zásadní změny stávajícího stavu společnosti na základě radikálního sociálního a ekonomického programu. Z tohoto pohledu může být za radikála označen každý z nás, každá strana, která se snaží a usiluje o zásadní změny společnosti.

2.3 Základní charakteristiky extremismu

Veřejnost chápe extremismus jako projev nesnášenlivosti doprovázený agresivním jednáním vůči odlišným jedincům či skupinám.

⁶ DANICS, Š., KAMÍN, T. Extremismus, rasismus a antisemitismus. Praha, 2008, s. 10.

⁷ DANICS, Š., KAMÍN, T. Extremismus, rasismus a antisemitismus. Praha, 2008, s. 10.

Z obecného hlediska lze extremismus charakterizovat jako výrazné odchýlení se jednotlivce nebo skupiny od obecně zavedených a v aktuální době přijímaných norem.

V České republice je extremistická scéna stále v pohybu. U většiny extremistických hnutí dochází k zvyšování počtu členů, ke slučování s jednotlivci, ale dochází i výjimečně k zániku některých skupin.

„Současná extremistická scéna bývá rozdělována zhruba na čtyři tábory:

1. Pravicově extremistické skupiny a organizace, vyznávající ideály vůdcovského typu.
Nejznámější je Hnutí národního sjednocení (HNS).
2. Skupiny neonacistického typu, vyznávající ideály „White Power“, rasové války, očistu Evropských zemí od jiných ras, cizinců, přistěhovalců. K této skupině můžeme přiřadit názorově nevyprofilované skinheads a „spontánní“ hnutí. Hnutím skinheads se budu zabývat v samostatné kapitole.
3. Extrémně levicové skupiny – skupiny anarchoautonomní, které jsou spojeny mlhavými vizemi absolutní svobody. Mají tendenci se napojovat na všechna protestní hnutí od ekologistů po ortodoxní komunisty. Jejich idea nestanovuje pozitivní řešení a systém, ale napadá vše existující, neboť je to špatné. Hledají ideály v ultramarxistických idejích. Známymi zástupci jsou např. Československá anarchistická federace, která je součástí mezinárodní organizace Internacionála Anarchistických Federací.
4. Neobolševické strany a skupiny. Jejich cílem bývá rekonstrukce totalitního komunistického systému s vedoucí úlohou komunistické strany stalinského typu. Současnou situaci chápou jako krizi společnosti. Stále věří, že socialismus v leninsko – stalinistickém pojetí je jedinou pokrokovou alternativou společenského vývoje. Jako klasičtí představitelé bývají uváděny: Komunistický svaz mládeže a Vlastenecké sdružení antifašistů (Antifa), která podporuje státy podezřelé z mezinárodního terorismu (vzorem pro ně jsou státy

s komunistickým zřízením typu Severní Koreje) a Strana československých komunistů.“⁸

Některé skupiny označované jako extremistické jsou registrovány na CSÚ MV, některé ovšem působí ilegálně. Registrované organizace pracují velmi opatrně a na veřejnosti se snaží neprojevovat se. Významnější skupiny vydávají vlastním nákladem informační brožury, časopisy, pořádají setkání, kulturní akce, ale i demonstrace. Viditelným projevem pak především pravicových extremistických skupin je pořádání koncertů.

2.4 Historický pohled na pravici a levice

Už samotné rozdělení na pravicový a levicový extremismus je komplikované, je tedy na místě osvětlit pojmy pravice a levice.

„Historicky pocházejí pojmy levice a pravice z období Francouzské revoluce, při níž v roce 1789, během prvního setkání Generálních stavů seděla aristokracie věrná králi po jeho pravici a radikálové společně se zástupci třetího stavu měli svá místa nalevo.“⁹

Na pravé straně byli stoupenci monarchie opírající se o šlechtu a církve, zatímco na levé straně to byli prvotní liberálové s cíli, jako je omezení státní moci, uvolnění ekonomických pravidel a uzákonění občanských práv a svobod.

Kritika Edmunda Burkeho v jeho knize „Úvahy o revoluci ve Francii“ nekritizoval levice, ale kritizoval osvícenství a liberální ideje – volnost, rovnost a bratrství, které se staly mottem Francouzské revoluce s tím, že francouzskou revoluci odsoudil jako historickou událost, včetně výše uvedených liberálních idejí, které ji vyvolaly a jelikož byla jeho kritika důsledná a obsáhlá, tak tím položil základy konzervativních myšlení či konzervatismu jako politické ideologie.

Na levé straně to byli prvotní liberálové s cíli omezení státní moci, uzákonění občanských práv a svobod, uvolnění ekonomických pravidel. V průběhu 19. století vstupuje na scénu další hráč a to organizované dělnictvo. Strany socialistického typu se postavily do opozice vůči konzervatismu a liberalismu, což vedlo tyto tradiční rivaly ke spolupráci. V průběhu 20. století se toto rozdělení ustálilo, hovoříme-li tedy o pravici a

⁸ MAREŠOVÁ A. Kriminologické a právní aspekty extremismu. Praha, 1999, s. 17-18.

⁹ CHARVÁT J. Současný politický extremismus a radikalismus. Praha, 2007, s. 14.

levici, máme na mysli stav, kdy levici reprezentuje socialismus a pravici konzervatismus a liberalismus.

Ultrapravice a ultralevice jsou poněkud vágními pojmy, ale přesto jsou běžně používané. Pokusím se osvětlit jejich význam. Termín ultrapravice se používá pro souhrnné označení skupin sahajících od ultrakonzervativního nacionalismu přes pravicový populismus až k neofašismu a neonacismu. „Cílem ultrapravicových hnutí je vítězství, které umožní vytvoření nové společnosti. Formy tohoto procesu jsou různé. Zatímco nejmírnější koncepce předpokládají, že celá společnost dobrovolně přijme proklamované ideály, radikálové kalkulují s nemilosrdným bojem proti nepřítelům, který má mít až podobu vyhlazovací války. I když se jednotlivé organizace ideologicky podstatně liší, jejich koexistenci umožňuje mimo doposud existující pocit solidarity, typický pro výrazně se vyčleňující subkulturu skinhead především existence společného nepřítele. Mimo státní instituce jde o komunisty, anarcho autonomy, organizace na ochranu lidských práv a příslušníky nezávislých komunit, což v našich podmínkách jsou především Rómové, Vietnamci, Židé, Rusové apod. Definice nepřítele a jeho osud jsou závislé na agresivnosti ideologie.“¹⁰

Pojem ultralevice shrnuje pak celou škálu levicových ideologií komunistického, trockistického či anarchistického typu. Hranice mezi jednotlivými aktéry ultralevicové scény jsou mnohem méně zřetelné než je tomu u ultrapravice. Vztahy mezi jednotlivými skupinami jsou podstatně složitější.

Projevy extremismu se počaly v České republice navenek otevřeně manifestovat po listopadu 1989. Problematika extremismu, komunistickým režimem veřejně uměle zakrývaná, se začala razantnějším způsobem zviditelňovat. Do obecného povědomí vstoupila pak většinou způsobem příznivců hnutí skinheads na rómské etnikum a občany tmavší pleti, v té době především vietnamské přistěhovalce.

U pravicového extremismu je základním kamenem a hlavním myšlenkovým východiskem rasismus, který je vyznáván především nacisty a neonacisty. Příznivci těchto směrů jsou přesvědčeni o „biologické výjimečnosti a převaze“ bílé rasy. Vlastní národ je tedy přeceňován, určité cizí kultury a národy jsou považovány za méněcenné. Výsledkem přesvědčení o nerovnosti ras je otevřené pohrdání a nepřátelství vůči lidem jiné barvy pleti, především proti přistěhovalcům. Toto se nazývá xenofobie, tj. nedůvěra a odpor k přicházejícím emigrantům bez ohledu na jejich etnicitu. K tomu přistupuje

¹⁰ CHMELÍK J. Extremismus. Praha, 1997, s. 11.

i averze ke kulturním, sociálním, náboženským a dalším odlišnostem zahraničních, zvláště mimoevropských národností. Nejtypičtějšími formami pravicového extremismu jsou rasismus, antisemitismus, nacionalismus se svými modifikacemi fašismem, nacismem a neonacismem.

Specifickým případem rasové nenávisti je antisemitismus, který je zcela běžně chápán jako nesnášenlivost, nenávist a odpor vůči Židům. Ovšem v širším pojetí znamená odpor vůči všem národům semitské skupiny, např. proti Arabům. Vrcholem antisemitismu byla v nacistické ideologii snaha o vyvraždění evropských židů – tzv. „konečné řešení židovské otázky“.

Nacionalismus pak přisuzuje zcela zásadní význam komunitě, tvořené národem, který je povýšen na vrchol hodnotové stupnice. Respektuje tradiční hodnoty společnosti, ve které existuje. Inspiračním zdrojem nacionalismu je vlastní historie, v níž jsou vyhledávána slavná období a osobnosti, přičemž často dochází k pokusům o vlastní interpretaci dějin. Nacionalismus existuje v mnoha formách, škála jeho projevů je rozsáhlá, od pouhého poukazování na svébytnost národa až po agresivní války.

Fašismus, nacismus a neonacismus – ideologie těchto směrů vychází z nacionalismu. Fašismus je však vyčleněn svými specifickými rysy.

Nacismus, jinak také národní socialismus je německou variantou nacionalismu. Základní důraz kladl na nacionální a rasový aspekt, jeho konečným cílem byla světovláda. Nacismus prosazuje totální podřízení se jedince autoritě rasy, národa a vůdce. Mezi vládnoucí árijské rasy zaujímali vedoucí místo Němci, samotný nacismus určoval k likvidaci nejenom méněcenné národy a etnika, ale i nevyléčitelně nemocné a zrádce rasy.

Neonacismus je souhrnné označení současných politických ideologií a hnutí odvozených od nacismu, prosazující v nových podmínkách myšlenku vůdcovského principu ve vedení státu a souhlasí s rasovou politikou nacistického období. Snaží se nastolit totalitní formu státní moci spojenou se zabezpečením jedince.

A tím i ideové koncepce dnešních pravicových extremistů vychází z nacionalistického a rasistického základu. Přitom ale hlavním zdrojem nebezpečí se stávají zejména organizované skupiny extrémní pravice, v nichž působí i osoby z běžného občanského prostředí. Tyto skupiny se snaží působit na veřejné scéně a usilují o větší koncepčnost a organizovanost svých činností. Využívají aktuálních nálad a předsudků obyvatelstva. Zpravidla je argumentováno tím, že pokud bude vyřešena otázka přistěhovalců a azylantů, budou tím vyřešeny problémy,

od hospodářské po sociální politiku, od ochrany životního prostředí po dopravní politiku a vnitřní bezpečnost. Cílem pravicových extremistů je vítězství, které umožní vytvoření nové společnosti. Způsoby dosažení tohoto cíle jsou různé. Ideologie jednotlivých skupin se od sebe mnohdy významně liší, to co je spojuje, je především společný nepřítel.

Témata, která jsou pro ultrapravici klíčová:

1. Autorita a moc

- orientace na moc je pro extrémní pravici typická. „Moc pro ně představuje záruku autority, která implikuje nadřazenost některých skupin či jednotlivců nad ostatními, což je opětovně vede k upřednostňování autoritativních nebo vysloveně diktátorských režimů.“¹¹

2. Násilí

- je pro tyto skupiny zásadní. Násilí jako specifická forma moci, respektive její přirozené vyústění. Silové řešení problémů je v extrémní pravici běžné, typickým požadavkem pak bývá znovuzavedení trestu smrti. U jedinců se tyto požadavky projevují nejčastěji vysokými nároky na fyzickou sílu, připravenost k boji a militantnost. Národ a nacionalismus jsou témata, která jsou pro pravicové radikály zcela zásadní. Nacionalismus a vlastenectví těchto skupin často sklouzává k rasismu. Často veřejnost jako jediný ideologický základ pravicového extremismu označuje právě rasismus, bez jakýchkoliv dalších podtextů. Pravdou ovšem ale je, že řada samotných pravicových extremistů vnímá rasismus jako základ svých politických postojů.

Extrémně pravicové strany se zatím nesdružily v žádné mezinárodní organizaci. Problémem ale zůstává, že tyto strany mají mnoho důvodů skrývat skutečné cíle a záměry a tím narůstá rozdíl mezi tím, jak se prezentují na veřejnosti a jak komunikují ve svém vnitřním stranickém prostředí.

¹¹ CHARVÁT J. Současný politický extremismus a radikalismus. Praha, 2007, s. 133.

2.5 Přehled ultrapravicových skupin na našem území

„V České republice jsou obdobně jako v jiných zemích parlamentní demokracie nejvýznamnějšími aktéry veřejného života politické strany. Pozornost mnoha pravicových extremistů i radikálů se soustřeďuje na to, aby se na základě volebních výsledků dostali do Parlamentu a mohli z této pozice ovlivňovat politické dění v našem státě.“¹²

Ultrapravicové subjekty v České republice:

Sdružení pro republiku – Republikánská strana Československa pod vedením Miroslava Sládka měla velký vliv v polistopadovém období. V letech 1992 – 1998 měla tato strana parlamentní zastoupení. Její úspěchy se dají přičítat tehdejšímu stavu politické kultury a mediální prezentace politických problémů. Od roku 1998 se někdejší pozici SPR-RSČ ve stranickém systému pokusilo zaujmout několik organizací a koaličních projektů, nicméně žádný z nich nebyl doposud úspěšný – např. Národně sociální blok z roku 2001 nebo Národní pětka z roku 2005. Pravicově extremistický prostor je charakteristický vnitřní roztržitostí, která je způsobena osobními, ideologickými i strategickými spory.

I v současnosti si její nástupkyně strana Republikáni Miroslava Sládka (RMS) zachovává silnou pozici. Osobností strany byl a je její předseda Miroslav Sládek.

Radikální republikánská strana, Strana republikánské a národně demokratické jednoty, Strana republikánské jednoty, Vlastenecká republikánská strana, Národně sociální blok, Pravá alternativa – tato strana existuje pod různými výše uvedenými názvy. Tato strana „přebírá“ odpadlíky od SPR-RSČ Miroslava Sládka. V letech 2002 došlo uvnitř strany k vnitřním sporům a poklesu vlivu i v rámci pravicově extremistického radikálního spektra.

Republikáni – vznik strany v 1992 Janem Vikem, který v roce 2003 odchází z politiky a tím je činnost strany značně utlumena. V roce 2002 před parlamentními volbami Republikáni slíbili zrušení Senátu, snížení počtu poslanců na 150, prodloužení mateřské

¹² DANICS, Š., KAMÍN, T. Extremismus, rasismus a antisemitismus. Praha, 2008, s. 38.

dovolené a odmítli vstup do EU. Stanovy strany jsou velmi podobné stanovám SPR-RSČ.

Národně demokratická strana – tato strana je výrazně orientována na nacionalismus, je označena za pravicově radikální.

Národní sjednocení – v dubnu 2002 se zdařila registrace této pravicové strany. Snaží se upřednostňovat národní českou pospolitost s tím, že nejvyšší prioritou je ochrana českých zájmů a uchování české identity. Zdůrazňuje význam národa, národních hodnot a národních zájmů, ale staví se proti další evropské integraci. Vykazuje určitý politický potenciál integrovat české nacionalisty z různých organizací. Národní sjednocení je součástí tzv. Národní čtyřky, kde jsou politickými spojenci Národní strana, České hnutí za národní jednotu a Republikáni Miroslava Sládka a tím podporuje myšlenku o jejím směřování k extremismu.

V současné době ale stagnuje a prý je před zánikem.

Znak Národního sjednocení viz příloha I.

Národní strana – zařazení mezi ultrapravicové subjekty je sporné. Hlásí se k důsledné obhajobě české národní identity, prosazuje „přímou demokracii“, prosazuje tvrdou protiimigrační politiku, politiku proti kriminalitě, je proti jakémukoli zvýhodňování etnických menšin, požaduje vystoupení z NATO, je proti Evropské unii, v neposlední řadě vedle profesionální armády hodlá zřídit dobrovolnou Národní gardu jako vlasteneckou domobranu a ta je také 28. 10. 2007 založena. Jedná se o neozbrojenou složku, jejíž náplní má být pomoc a služba vlasti a to zejména při katastrofách.

Národní strana uvedla pro vznik Národní gardy tyto důvody:

- a) neschopnost policie zajistit občanům klid
- b) rozhodnutí Ministerstva obrany České republiky zrušit vojenské záchranné prapory, které byly nasazovány při živelních pohromách
- c) strach z chování menšin a imigrantů

Vznik této strany přinesl ostré protesty židovských a romských organizací.

Blood and Honour Division Bohemia (Krev a čest) – toto hnutí vzniklo ve Velké Británii v roce 1987, vzniklo z popudu známého zpěváka hudební skupiny Skrewdriver

(Šroubovák) Iana Stuarda Donaldsona. Tato skupina distribuovala neonacistické nahrávky a oblečení se symboly 88 a hlásila se k myšlence „White Power“. V České republice vycházela jejich ilegální tiskovina RAHOWA (Racial Holly War – Svatá rasová válka) či Phoenix, Národní výzva a byl zde také k dostání světový B and H časopis Ressistance (Ressistance records je význačným vydavatelem světových WP a R.A.C. skupin). V poslední době se prezentovala pouze na webových stránkách. V květnu 2008 zablokovala na popud britských policistů FBI internetové stránky této nejradikálnější české neonacistické skupiny, byla označena za teroristickou. Skupina se otevřeně hlásí k militantní formaci Combat 18. Česká policie však tvrdí, že některé české webové stránky této neonacistické organizace fungují nadále.

Národní odpor – jedná se o nejaktivnější a nejmilitantnější neonacistickou skupinou, která je odnoží Blood and Honour. Její pobočky jsou po celém našem území a dvě pobočky má na Slovensku. Za cíl mají vybojovat tzv. čisté zóny bez imigrantů a dalších etnických skupin. Za nepřátele jsou považováni především Židé, Rómové, Vietnamci, komunisté, anarchisté. Hlásí se ke koncepci „odporu bez vůdce“ – člen není vázán na vedení, ale na systém útočí na vlastní pěst. Část příznivců Národního odporu hlásá ideu pangermánství a část je součástí celosvětové sítě White Power a odmítá český nacionalismus. Z tohoto důvodu lze usoudit na jejich vnitřní ideovou nejednotnost. Tato skupina není registrována na Ministerstvu vnitra České republiky, své ohlášené akce organizuje prostřednictvím zaregistrované organizace Mladí národní demokraté.

Autonomní nacionalisté – působí na celém území České republiky, nejvíce na severu, Svitavsku a Zlínsku. Stejně jako zástupci Národního odporu, i Autonomní nacionalisté se hlásí ke koncepci „odporu bez vůdce“. Národ definují jako kmenovou pospolitost krve na rasovém základě. „Do takového společenství nelze přistoupit, ale ani z něj vystoupit, protože člověk je příslušníkem národa podle krve, a ne podle toho, kde zrovna žije a jak. Navíc český národ je vnímán jako suverénní s ostatními národy v rámci sjednocené bílé Evropy árijců.“¹³

Znak Autonomních nacionalistů viz příloha II.

¹³ DANICS, Š., KAMÍN, T. Extremismus, rasismus a antisemitismus. Praha, 2008, s. 37.

Vlastenecká fronta – v poslední době nejagilnější radikální organizace založená v roce 1993.

Mezi ostře diskutovaná témata se řadí:

- posílení suverenity státu, neboť se čeká rozpad Evropské unie
- panslovanství, což znamená v rámci mezinárodních vztahů prosazovat sjednocení Slovanů a jejich zájmů
- antisemitismus, Židé jsou špatní, proto je špatný i stát Izrael, který provádí holocaust na dnešním palestinském národě
- silný antikomunismus, který sleduje očistění veřejné správy od bývalých komunistů s cílem zakázat KSČM
- odmítají multikulturalismus jako nebezpečnou ideologii, která jde proti zájmům národa
- požadují obnovení trestu smrti
- povinná šestiměsíční vojenská služba

Znak Vlastenecké fronty viz příloha III.

Více prostoru bych ráda věnovala jednomu z neznámějších hnutí u nás a to hnutí **SKINHEADS**. Počátky hnutí skinheads datujeme od druhé poloviny šedesátých let ve Velké Británii, kdy došlo ke spojení dvou anglických gangů mladistvých. Jeden z gangů byl černý. Příslušníci tohoto nového hnutí se vyznačovali nošením pevných bot tzv. „martensek“, a dlouhou dobu byli nazýváni boot boys. Martensky byly součástí pracovního oděvu černých imigrantů z Karibské oblasti, který se postupně stal uniformou hnutí. V gangu byli převážně mladí chlapi dělnického původu. Kromě oblečení byly nejnápadnější už tehdy nakrátko ostříhané vlasy, podle nichž se těmto lidem začalo říkat skinheads (holé hlavy). Jejich zájmy byly velice prosté – pití alkoholu, především piva, z kterého se stal kultovní nápoj, vysedávání v hospodách, rockových klubech, návštěvy a rvačky na fotbalových zápasech. Opovrhovali vzděláním, studenty, hippies a narkomany. Takže pokud někde potkáme zfetovaného vyholence, je to jen pseudoskin, tedy mladík, který si hraje na skinheada a o původní myšlenky hnutí nemá ani potuchy. Naopak se vyžívali ve rvačkách a provokacích na veřejnosti.

„K radikalizaci hnutí došlo počátkem 80. let, v době vlny nezaměstnanosti. U mnoha skinheads postupně došlo k odklonu od původních ideálů, k čemuž přispělo významnou měrou to, že hnutí infiltrovali členové ultrapravicové organizace Národní fronta. To

postupně vedlo ke vzniku ideologie White power, která se otevřeně hlásila k národnímu socialismu, i přes názorové rozdíly si skinheads dlouho zachovali původní vnější znaky, které na rozdíl od jiných mládežnických hnutí, či módních stylů, jsou vysoce účelové. Oholená hlava zabraňuje při rvačce uchopení za vlasy. Totéž platí o oděvu, který sestává z americké letecké bundy – bomberu, džín a již zmiňovaných martensek.¹⁴ Častými doplňky jsou nejrůznější nášivky a placky. V poslední době však některé skupiny skinů tuto typickou výstroj opouštějí a z nejrůznějších důvodů dávají přednost sportovnímu oblečení, nejčastěji značky UMBRO. Skinheadi často nosí různé odznaky nebo nášivky, čímž projevují své sympatie k určité skupině. Tak například vlastenci nosí prakticky vše s motivy národních znaků a různé vlaječky, čímž projevují hrdost na svůj národ. Na fašisticky orientovaných členech často můžeme vidět svastiku (hákový kříž = před soudem odůvodňovaný jako symbol slunce) nebo fotku Hitlera.

Jak vyplývá z předchozích řádků, hnutí skinheads je velmi rozrůzněné a vnitřně diferencované. Hnutí skinheads se v současnosti dělí do mnoha skupin. Asi nejznámější, ale také nejvíce kritizovanou skupinou jsou ultrapravicoví skinheads. Právě u této skupiny dochází k velkému omylu. Ultrapravicoví skinheads o sobě tvrdí, že jsou skini, ale ti, kdo dali celému stylu základ, je odmítají a nechtějí s nimi mít nic společného. Ultrapravicoví skinheads je nejmilitantnější a nejnebezpečnější odnož hnutí. Její příslušníci vyznávají fašismus, nacismus, tvrdý rasismus a antisemitismus. Skupiny a organizace řadící se k tomuto směru se zpravidla vyznačují přísnou organizační strukturou, často i na mezinárodní úrovni. Některá z těchto sdružení mají charakter paravojenských jednotek a teroristických sdružení. Bojový výcvik je pro ně samozřejmostí. Ultrapravicoví skini se poznají podle vytetovaných symbolů nacismu (keltský kříž, svastika, runa Odal apod.).

V symbolice extrémistických hnutí Skinheads dominují tři barvy a to bílá, červená a černá. Kombinaci těchto tří barev, nebo barvy černé a bílé, lze nalézt téměř na všech fašistických symbolech.

Bílá barva – symbol čistoty a nevinnosti pro hnutí Skinheads značí čistotu rasy a tím také čistotu národa.

Červená barva – symbol ohně, krve, pro fašismus a příznivce hnutí Skinheads se stala symbolem vzájemného pokrevního svazku.

¹⁴ Chmelík, J. Extremismus. Praha, 1997, s. 12.

Černá barva – znamená smrt, v podání Skinheads symbolizuje anarchii, nenávist ke všem, kteří podle nich „przní čistotu rasy“ a předurčuje jejich záhuby. Stala se symbolem rasové nenávisti proti všem s rozdílnou barvou pleti.

Ultrapracovní skinheads se dále dělí na levicovou a pravicovou frakci.

Levicová frakce:

Sharpskin (S.H.A.R.P.) – lze z bezpečnostního hlediska označit za bezproblémové, naopak sami jsou terčem útoků jiných skinheads hnutí. Někteří příslušníci zahraničních Sharpskins jsou napojeni na anarchisty. K tomu účelu zvyšují svou fyzickou kondici, ozbrojují se a cvičí se ve střelbě.

Zajímavostí je, že Sharpskin a to i v České republice nejsou stoupci fašismu ani rasismu, ale naopak, proti rasismu a fašismu bojují.

Znak Sharpskin viz příloha IV.

Redskins – společně s neonacisty jsou považováni za nejradikálnější a nejvíce nebezpečné. Jsou známi intenzivními fyzickými útoky na ultrapravicově orientované skinheads a členy neonacistických organizací. Příslušníci této frakce nosí oblečení sestávající z červených bomberů a martensek, někdy jsou zcela v červeném a jsou od členů jiných hnutí skinheads odlišitelní viditelně nošenými znaky jimi zastávaných ideologií a také nápisy „redskins“ na bomberech a basebolových čepicích.

Znak Redskins viz příloha V.

Pravicová frakce:

White Power Skins (Bílá síla) – její členové bojují za etnicky čistou bílou rasu, jsou velmi nepřátelští k cizincům a Židům. Na svých bundách nosí znak hnutí White Power.

Blood and Honour (B a H) – hnutí Krev a čest vzniklo počátkem 80. let ve Velké Británii a otevřeně se hlásilo k myšlenkám národního socialismu. Hnutí se hlásí, jak k německému nacismu, tak se rovněž hlásí i k tradicím amerického rasově orientovaného Ku-klux-klanu.

Bohemia Hammer Skins (B.H.S.) – je pobočkou nadnárodní organizace **Hammer Skins** založené v roce 1986 v USA. Svoji ideologii prezentují takto přímo: „Spojuje nás

idea nacionálního socialismu a boj za deset slov: My musíme chránit existenci našich lidí a budoucnost bílých dětí!“

B.H.S. se za svého působení v devadesátých letech zformovalo v elitní skinheadskou organizaci u nás, která měla přes pět stovek členů. Přístup k B.H.S však nebyl snadný. Hnutí si své nové členy velice pečlivě vybíralo na základě nekolikaletého zkušebního období.

Symbolem hnutí byla zkřížená kladiva (Hammer), která jednak vyjadřují původ z dělnické třídy a jednak symbolizují sílu, kterou jsou ochotni bez váhání uplatnit proti svým nepřátelům

White Arian Resistance (W.A.R.) – Bílý árijský odpor, jedná se o mezinárodní organizaci, která připravuje své příslušníky k rasové válce, cvičí je pro pouliční boj, učí se zacházet se zbraněmi.

Národní obec fašistická – otevřeně se hlásila k neonacismu, personálně byla provázána s nejnámější česko neonacistickou skupinou Vlajka a velice úzce spolupracovala s Bohemia-Hammer Skins.

Sudetoněmecká vlastenecká fronta – založená pravděpodobně v České Lípě, jedná se o přívržence „sudeťáků“. Ideologií je nacismus a obnovení Henleinovy předválečné SdP. Vydává časopis Sudeťák.

Další skupinu tvoří **nacionalističtí skinheads**. Jsou méně militantnější, ale jejich nebezpečnost spočívá v tom, že se snáze zapojují do veřejného dění a mohou mít větší vliv ve společnosti. Politicky aktivní skupiny jsou nezdárcu oficiálně registrované a dokonce v některých evropských státech najdeme takto orientované politické strany v místní samosprávě, či dokonce v parlamentu.

K tomuto směru se řadí:

Oi-skins – název je odvozen od hudebního stylu, který se objevil na konci 70. let a nejvíce se podobal punkrocku.

Oi-skins si říkají „skini pro legraci“, mají rádi hudbu, alkohol a dobrou zábavu. Být skinem je pro ně způsob, jak si dobře užít. Do politického dění přímo nevstupují, ale za

své nepřátele považují cizince, lidi na okraji společnosti (bezdomovce, prostitutky a různě handicapované lidi).

V našem prostředí bychom k nacionalistickému směru mohli přiřadit také vlastenecké skupiny Patrioté a klerofašisticky orientované skupiny, jejichž příslušníci bývají někdy označováni jako Kališníci.

Dále jsou to **skinheadi proti rasismu**, kdy tato skupina navazuje na počátky hnutí ze šedesátých let. Dělí se na dvě podskupiny:

SHARP – SkinHeads Against Racial Prejudice (Skinheads proti rasovým předsudkům) – se nejvíce podobají tradičním skinheadům. V oblíbenosti mají hudební styl ska, nosí typické oblečení, někdy se liší od ostatních skinů účesem – delšími vlasy vzadu na krku.

Sami se definují jako nepolitici, ale v případě potřeby jsou připraveni použít násilí proti ultrapravicovým skinům např. při obraně ubytoven přistěhovalců nebo proti různým útokům. Myšlenka S.H.A.R.P. byla založena v osmdesátých letech ve Spojených státech amerických. Její hlavní iniciátor Roddy Morreno ji propaguje dodnes jako znovuzrození pravých skins.

Red-skins (Rudí skini) – politicky se řadí k autonomní (anarchistické) levé scéně. Vzhledem se neliší od ostatních skinů, kromě červených bund bomberů a červených tkaniček do bot. Na oblečení mají antifašistické symboly.

Dalšími skupinami, které nelze zařadit ani k jednomu ze tří zmíněných směrů jsou:

Hooligans – jedná se o fotbalové fanoušky, kteří vyhledávají konflikty se skupinami fanoušků druhé strany.

Renees – jsou ženy a dívky, které se hlásí k hnutí skinheads, k jeho ultrapravicovému a pravicovému směrům.

Sympatizanti – neangažují se v žádné skupině a ani se k žádné nehlásí, ale vyznávají stejné nacionalistické a radikálně pravicové názory.

Hudební skupiny s extrémně pravicovým zaměřením:

České:

- Diktátor
- Hlas krve
- Krátký proces
- Legie nenávisti
- Memorandum
- N.D.R.
- Patriot
- Princ Eugen
- S.A.D.

Zahraniční:

- Bound For Glory Braník
- Brutal Attack Buldok
- No Remorse
- Legion 88
- Radikahl
- Slade Hasmmmer
- Kraftschlag

Jako každá jiná skupina - hnutí-organizace, tak i skinheads se vyvíjí v každé zemi jinak a do jiných směrů. Můj pocit ze současných skinheads je rozporuplný, především je do značné míry ovlivněn médii, která toto hnutí nerozlišují, hovoří o celku.

2.6 Dělnická strana (DS)

Dělnická strana je radikální, česká krajně pravicová, nacionalistická politická strana vzniklá v lednu 2003.

Znak DS viz příloha VI.

Historie Dělnické strany

Registrace strany proběhla již v roce 2000 a to pod názvem Nová síla, na ustavujícím sjezdu 18. ledna 2003 však přijala název Dělnická strana. Na založení Dělnické strany se podíleli bývalí představitelé SPR-RSČ (Sdružení pro republiku - Republikánská strana Československa) a Republikánská mládež. Při založení prohlašovala strana jako svůj záměr „aktivní politikou konkurovat především KSČM“¹⁵ a přihlásila se k původním kořenům dělnického hnutí, které spadají do 19. století. Dělnická strana také pořádala akce proti komunismu a Evropské unii.

Od roku 2006 Dělnická strana začala své aktivity propojovat s aktivitami Národního odporu a navázala kontakty s německou neonacistickou politickou stranou NDP (Národně demokratická strana Německa). V roce 2007 byl zaznamenán výrazný vzrůst Dělnické strany. Spoluprací s nacionalistickými subjekty byla uspořádána řada demonstrací proti komunismu, drogám, pozitivní diskriminaci, NATO. Poté, co se členové DS zúčastnili březnové demonstrace hnutí Národního korporativismu, média upozornila na podobnost propagačnímu plakátu DS s materiály německé NSDAP (Národně socialistická německá dělnická strana).

V roce 2008 začátkem února byly založeny Ochranné sbory, které mají za úkol dohlížet a také organizovat stranické akce. Po dobu několika posledních měsíců v roce 2008 se většina pravicových radikálů v Česku sjednotila a to pod hlavičkou DS a snažila se získat širší podporu veřejnosti.

Charakteristika a program

Dělnická strana je označována jako „lidová“. Odmítá jakékoli dělení na levicové a pravicové strany. Je samozřejmě politickou, nekonfesní stranou, která uznává politické pluralitní a demokratické zřízení v ČR.

Každý občan České republiky, kterému je 18 let, se může stát členem DS. Samozřejmě jde o ty občany, kteří souhlasí s tímto programem. Organizační záležitosti strany řeší Stanovy DS. „V říjnu 2008 měla DS přibližně 300 členů. V únoru 2009 měla strana dle Chebského deníku, 600 členů. Dne 12. 1. 2010 uvedl předseda strany při soudním líčení o rozpuštění strany, že DS má okolo 950 členů. Strana dlouhodobě kritizuje politické poměry v Česku po listopadu 1989, za hlavní znak své politiky

¹⁵ [cit. 2010-03-29]. Dostupný z http://cs.wikipedia.org/wiki/Dělnická_strana

považuje nekompromisní postoj proti všem formám korupce, proti politickým elitám. Poukazuje na rezignaci lidí na politický život země. Ve svém programu navrhuje například zrušení všech podpor pro přistěhovalce a zákaz homosexuálních sňatků. Chce také zavést určování národnosti obyvatel a jejího potvrzení do rodného listu a občanského průkazu a požaduje vystoupení z EU a NATO.“¹⁶

Hlavní bod, který dělnická strana řeší je otázka nezaměstnanosti. „V roce 2008 měla dále v programu reformu ústavních institucí (zrušení Senátu), zrušení státních dotací pro politické strany za poslanecké mandáty, zavedení odvolacího práva voličů vůči poslancům, přímou volbu prezidenta, větší samostatnost měst a obcí, zákon o domovském právu, přehodnocení pomoci třetímu světu, zpřísnit ochranu kulturního a národního dědictví, přijetí zákona o ochraně života od početí až do přirozené smrti, znovuzavedení trestu smrti, rozšířit pravomoci policie, zákon zakazující veřejný prodej a propagaci pornografie, podporovat mladé rodiny a zajistit seniorům důstojné podmínky pro život, vrácení prestiže řemeslům, zjednodušení daňové soustavy a omezení byrokracie, reformu zdravotnictví, školství a rozvoj sportu a tělovýchovy.“¹⁷ DS vystupuje také proti zaměstnávání cizinců, některých menšin, zejména Romům a homosexuálům.

Kritika Dělnické strany

Dělnická strana je podle médií propojena s neonacistickými organizacemi. Je označována jako extremistická a ultrapravicová. Akcí DS se účastní přívrženci Autonomních nacionalistů a neonacistického Národního odporu. Podle pracovníků ministerstva vnitra se DS chová protiústavně. Pražská policie zveřejnila 20. ledna 2009, že Dělnické straně personálně vládnou Autonomní nacionalisté a neonacisté z Národního odporu, kteří se dohodli se stranou na spolupráci, což předseda DS Tomáš Vandas popřel.

„Předseda ČSSD Jiří Paroubek prohlásil po rozhodnutí NSS, že „Populismus Dělnické strany a její neúcta k základním demokratickým hodnotám i tradicím české státnosti je zřejmá,“. Dělnická strana podle něj využívá podobné spory a střety se státní mocí k vlastnímu zviditelnění. „K tomu jí, bohužel, mocně pomáhají česká média, ale i zásadní chyby Topolánkovy vlády,“ Později (20. 4. 2009) kritizoval ministerstvo

¹⁶ [cit. 2010-03-29]. Dostupný z http://cs.wikipedia.org/wiki/Dělnická_strana

¹⁷ [cit. 2010-03-29]. Dostupný z http://cs.wikipedia.org/wiki/Dělnická_strana

vnitř: "...naprostý diletantismus ministerstva vnitra pod vedením Ivana Langera, kdy přes opakované žádosti Nejvyššího správního soudu nebylo schopno vypracovat standardní žalobu na zrušení Dělnické strany. Toto lajdáctví vedlo místo ke zrušení Dělnické strany k její větší propagaci.“

Akce Dělnické strany

DS patří k nejvíce aktivním subjektům na krajní pravici a samozřejmě ostře vystupuje proti Romům. Své mítinky a pochody často pořádá v místech, kde žije romská komunita.

Vybrané akce DS v roce 2008

Prvního května uspořádala DS manifestaci v Praze. Té se zúčastnilo zhruba 500 lidí, včetně některých údajně napojených na české neonacistické hnutí. Kolem 300 příznivců DS se sešlo v srpnu v Hradci Králové na akci pod názvem Den svobody. Dne 28.10.2008 si 300 členů DS v Praze připomnělo devadesátileté výročí vzniku samostatného Československa a v Kladně se sešli příznivci krajně pravicové DS a sdružení Autonomní nacionalisté na povolené Svatováclavské manifestaci.

Incidenty v Litvínově

DS oznámila koncem září, že vyšle na žádost občanů hlídky Ochranných sborů na litvínovské sídliště Janov, které je obývané z velké části Romy. Po uveřejnění tohoto výroku v sobotu 4. října 2008 čekalo na dvanáct členů OS-DS asi 70 Romů vyzbrojených tyčemi. Policie a strážníci je oddělili a zabránili tím střetnutí. Dne 18. října 2008 se konalo v Litvínově shromáždění asi 300 stoupců DS, Národního odporu a Autonomních nacionalistů, kteří protestovali proti diskriminaci Dělnické strany. Poté, co starosta Milan Štovíček toto shromáždění rozpustil, dali se do pochodu na Janov a střetli se asi s 300 policisty. Tři policisté a jeden radikál byli zraněni.

Demonstrace 17. listopadu

Počátkem listopadu oznámila Dělnická strana na 17. listopad 2008 shromáždění na náměstí Míru v Litvínově pod názvem „Proti pozitivní diskriminaci a policejnímu

násilí.“ Dne 7. listopadu oznámili Autonomní nacionalisté pozdější pochod z Litvínova do Janova. Městský úřad je nezakázal a vydal varování občanům před nepokoji a pouličními potyčkami. Tohoto shromáždění na náměstí se zúčastnilo 500 až 700 radikálů. Tomáš Vandas, předseda DS ve svém projevu vyjádřil obavu nad osudem České republiky, která by se měla stát „žumpou a útočištěm pro migranty z celého světa“, a ostře napadl ministryni Džamilu Stehlíkovou a Ivana Langera, který navrhl rozpuštění DS. Po ukončení shromáždění na náměstí Míru, se někteří účastníci demonstrace vydali na pochod, který organizovali Autonomní nacionalisté do sídliště Janov. Účastníci skandovali různá hesla jako například „Nic než národ“ nebo „Čechy, Čechům“ někteří drželi české vlajky, prapory DS a Autonomních nacionalistů. Tomuto pochodu přehradila cestu policie v celkové síle 1000 mužů. Poté proběhl nejtvrdší střet radikálů s policií v Česku od zasedání světových finančních institucí v Praze v září 2000. Příznivci DS se snažili dostat na sídliště Janov dvě až tři hodiny. Před sedmou večer bylo 14 zraněných a po zásahu zápalnou lahví vyhořela dodávka městské policie a další tři automobily byly poničeny. Nemocnice v Mostě ošetřila 16 zraněných. Tomáš Vandas, předseda DS označil shromáždění na náměstí Míru za úspěšné. Za následný střet podle něj nesla vinu jednoznačně policie, která zaútočila na pokojný pochod.

Návrh na rozpuštění DS

Ministr vnitra ČR Ivan Langer navrhl 5. listopadu 2008 zrušení Dělnické strany, o němž hovořil již dříve. Premiér Mirek Topolánek se po střetu v Litvínově ze dne 17. listopadu 2008 veřejně postavil za zrušení DS.

Návrh vlády České republiky na rozpuštění Dělnické strany ze dne 28. 11. 2008

Vláda České republiky požádala 24. listopadu 2008 Nejvyšší správní soud o rozpuštění Dělnické strany. Bylo to poprvé, co se tak stalo z politických a ne formálních důvodů. Tomáš Vandas tvrdil, že argumenty vlády byly chabé a jedinou nezákonností, ke které měla vláda nějaké důkazy, byl nenahlášený pochod Hradcem Králové, který proběhl v srpnu 2008.

Protesty Dělnické strany proti jejímu možnému rozpuštění

Dělnická strana označila návrh ministra Langra za politický krok, jehož cílem je likvidace opoziční politické strany. Předseda DS Tomáš Vandas řekl, že tento návrh byl důkazem, že politici se DS bojí. Samozřejmě návrh ministra považoval za absurdní, DS totiž nikdy neporušila žádný zákon. Dne 11. listopadu 2008 Vandas podal na ministra vnitra trestní oznámení za zneužití pravomoci veřejného činitele a uvedl v něm, že Langer porušil také Listinu základních práv a svobod, protože se DS snaží poškodit jako opoziční demokratickou stranu. Zhruba 300 příznivců DS 6. prosince 2008 asi tak hodinu protestovalo během 19. kongresu ODS na náměstí ve Vysočanech v Praze. Tomáš Vandas, předseda DS ve svém, více než půl hodinovém projevu přirovnal současnou vládu ke komunistickému režimu, který také zakazoval opoziční názory. V jeho projevu byli terčem kritik Ivan Langer, Mirek Topolánek, Džamila Stehlíková a Karel Schwarzenberg.

Dne 13. prosince 2008 se konala v Zámeckém parku v centru Litvínova demonstrace proti rasismu a za řešení situace na sídlišti Janov. Zde se sešla asi stovka pravicových radikálů a přibližně polovina z nich byli příznivci radikálů s janovského sídliště.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 3. 2009

Dne 4. 3. 2009 zamítl speciální senát Nejvyššího správního soudu návrh české vlády, aby Dělnickou stranu rozpustil.

Důvody k rozpuštění Dělnické strany:

- Radikalizace a blízkost k ultranacionalistickým uskupením.
- Volání po nulové toleranci k současnému politickému systému.
- Opakované porušování shromažďovacího zákona.
- Spojení s Národním odporem.
- Zapřičiňuje narušování veřejného pořádku.

Soud konstatoval, že v řízení nebylo prokázáno, že by činnost Dělnické strany byla v rozsahu skutečností tvrzených a prokázaných vládou naplněním uvedených důvodů pro její rozpuštění (§ 4 a § 13 odst. 6 zákona o politických stranách).

Podstatné části rozhodnutí Nejvyššího správního soudu

„Nejvyšší správní soud citoval judikaturu Evropského soudu pro lidská práva. Z té vyplývá, že politickou stranu nelze postihnout jen pro její kritiku právního a ústavního pořádku státu nebo pro použití výrazu revoluční. Proto Nejvyšší správní soud v souladu s touto judikaturou rozhodl, že ani důkaz předložený vládou k rozpuštění DS nestačí. V této věci rozhodl tak, že vláda v posuzované věci neprokázala svá tvrzení o spolupráci Dělnické strany s hnutím Národní odpor a ostatně ani skutečnost, že se jedná o extremistické neonacistické hnutí. V případě shromáždění v Litvínově dne 18. 10. 2008 prokázala vláda podporu DS této akci, však nikoli porušení shromažďovacího zákona touto stranou.“¹⁸

Rozpuštění Dělnické strany

Nejvyšší správní soud dne 17. února 2010 rozpustil českou Dělnickou stranu. Vedení DS samozřejmě s tímto verdiktem zásadně nesouhlasilo. Stojí si za tím, že jejich názory reprezentují názory občanů České republiky. „To, co se nepovedlo před rokem exministru vnitra Ivanu Langerovi (ODS), nyní dotáhl jeho nástupce Martin Pecina a úřednická vláda Jana Fischera. Její advokáti v čele s Tomášem Sokolem snesli dostatek důkazů pro historicky první rozsudek tohoto typu v polistopadové éře.“¹⁹ Na tomto verdiktu se jednomyslně shodlo všech sedm členů senátu a soudem byl určen i likvidátor strany.

Dne 20. února 2010 oznámili představitelé DS svou volební kandidaturu a pokračování v politice pod hlavičkou Dělnické strany sociální spravedlnosti (DSSS). Po rozpuštění ultranacionalistické Dělnické strany se záhy objevila Dělnická strana sociální spravedlnosti jakožto „nový“ subjekt, který chce kandidovat do voleb pod pozměněnou značkou. „Značku nám vzít můžete, ale naše myšlenky nikoliv“, uvádí strana.²⁰

¹⁸ [cit. 2010-03-29]. Dostupný z http://cs.wikipedia.org/wiki/Dělnická_strana

¹⁹ Dělnická strana končí, Českobudějovický deník, 2010, 18. 2., s 14.

²⁰ [cit. 2010-03-29]. Dostupný z <http://www.dsss.cz/>

„Argumenty soudu pro zrušení DS:

Dělnická strana:

- Navazuje na ideologii německého nacionálního socialismu.
- Vstřebala osoby z krajně pravicové scény neštítící se násilí.
- Je založena na ideologii nenávisti a násilí, její proměna není možná.
- Programově směřuje k odstranění demokratických základů právního státu.
- Vyvolává národnostní, rasovou, etnickou a sociální nesnášenlivost.
- Je úzce provázána s Národním odporem a Autonomními nacionalisty.²¹

Ochranné sbory Dělnické strany

Z rozhodnutí Předsednictva DS vznikly 1. února 2008 Ochranné sbory Dělnické strany (OS-DS). Deklarovaným úkolem je ochrana stranických představitelů, organizování a dohled nad stranickými akcemi a také případná pomoc občanům při řešení nejrůznějších problémů. Velitelem OS-DS je předseda strany. Tomu je podřízen výkonný tajemník. Zájemci o členství musejí prokazovat svoji zdravotní a psychickou způsobilost a předložit výpis z rejstříku trestů.

Dělnická mládež

Dělnická mládež je občanské sdružení mladých lidí ve věku 15 až 35 let a má za cíl sdružovat mladé občany České republiky na základě jejich souznění s idejemi sociálními a národními a respektování zásad života ve svobodné a demokratické společnosti. DM sympatizovala s Dělnickou stranou nebo se také přímo podílela na její činnosti.

V současné době Dělnická strana vystupuje pod názvem Dělnická strana sociální spravedlnosti, pod kterou i půjde do voleb. Řádný občan a volič nemůže dát svůj hlas straně, která je odpovědná za brutální útok na romskou rodinu ve Vítkově v dubnu 2009, kdy po vhození zápalné lahve do domu, byli těžce zraněni dva dospělí a ani ne dva roky stará Natálka, která byla na více jak 80 % těla popálena, podstoupila desítky

²¹ Dělnická strana končí, Českobudějovický deník, 2010, 18. 2., s 14.

operací, další ji čekají. A tak rok po rasově motivovaném útoku stanou čtyři žháři před soudem. Proces by měl začít v květnu letošního roku, v případě prokázání viny mohou očekávat vysoké tresty. Jsou žalováni z trestného činu vraždy, byť nedokonané, kde zákon za přitěžující okolnosti počítá spáchání z rasových důvodů, na osobě mladší než patnáct let nebo zvláště surovým nebo trýznivým způsobem. Kde se vzaly vášně a pudy těchto mladíků? V rodině, ve škole, v partách, nikde jinde. Mohou se vydávat tuny knih, které vysvětlují, že jsme lidé slušní a neslušní bez ohledu na náboženství, etnicitu, barvu pleti. Je to nanic, když pak doma slyší krutá slova na adresu svých sousedů.

A co nedávný útok v ostravské kolonii Bedřiška. Žhář či žháři zaútočili na domek v kolonii v noci. Opět na romskou rodinu a opět do pokoje, kde spala čtrnáctiletá dívka, která našťestí oheň uhasila. Co bude následovat dál? Další útoky? Další násilí, kterému budeme jen přihlížet?

Záleží na nás všech, kdo nás bude zastupovat, komu můžeme důvěřovat, komu dáme svůj hlas.

3 EXTREMISMUS MLÁDEŽE

3.1 Příčiny extremismu mládeže

Nejohroženější skupinou jsou děti a mladí lidé. Nemají dostatek životních zkušeností, situace řeší příliš radikálně a tím snáze mohou podlehnout svodům a ideám některé extremistické skupiny. Možná zde ze svého pohledu najdou to, co postrádají. Závisí na osobnosti mladého jedince, na jeho vyzrálosti, návycích, které si nese z rodiny, aby včas dokázal odhadnout následky svého jednání.

Jedním z důvodů, proč se mladí lidé sympatizují s různými skupinami, je jakýsi pocit sounáležitosti, pocit, že někam patří, že jsou pro někoho důležití. V tomto životním období, kdy se mladý člověk osamostatňuje, hraje skupina vrstevníků velkou roli při vytváření pohledů na společnost. Extremistická skupina nabízí svým členům přátelství, které je velice důležité u dospívajících, kteří mají jakousi citovou nouzi. Jedinec má pocit, že stojí ve středu dění, že je lepší, že má vyšší postavení než ti, kteří jsou mimo tuto skupinu. Ve skupině je mladým lidem nabízeno přesné a jednoduché vysvětlení složitých problémů, dochází k černobílému vidění světa, které dospívajícím vyhovuje.

Na otázku: „Jak tráví volný čas děti“? každý z nás odpoví bez váhání. U televize a počítačových her, které jsou plné brutality, násilí, krve a drog. Potom se ale nemůžeme divit, že už malé děti berou násilí jako přirozenou věc a nevidí v tom nic špatného. Tím si vytváří jakýsi vlastní pohled na svět, se svými hodnotami a pravidly. Neuznávají hodnotový systém většinové společnosti. Dochází k odporu vůči autoritám a tím i ke generačním konfliktům. Při konfliktech dvou i více generací dochází k tomu, že přerůstá v masové jednání, které může přerůst v extremismus.

3.2 Rodina, škola

Rodina je pro každého z nás určitým základem, odkud si odnášíme společenské návyky a způsoby chování, které získáváme od rodičů, blízké rodiny. Jedinec již od svého narození potřebuje mít pocit, že někam patří, kde se může projevat, uspokojovat své city a potřeby, ať kladné či záporné. Jestliže tento pocit v rodině chybí, tak se ho snaží najít někde jinde, snadno inklinuje k jiné skupině, partě, extremistické

skupině. Pro zdárné rozvíjení vrozených schopností jedince je proto důležité, aby rodina byla plně funkční (výchovná, citová, ekonomická) a byly v ní zajištěny duševní a materiální potřeby. Současně ale musí rodina umět tlumit i negativní sklony. Tato rizika vznikají ale i v plně funkční rodině, např. pokud se hovoří s rasovým podtextem o spoluobčanech jiné barvy pleti, přistěhovalcích a ostatních menšinách žijících na našem území. Rozhodující politické ovlivňování pochází od rodičů. Ovšem není těžké vyvrátit teorii, že ve věku mezi sedmnácti až dvaceti lety je ovlivnění rodiči nepatrné. Dalším možným faktorem může být nedostatečný zájem o dítě, v současné době velice často z důvodu vysokého pracovního nasazení v zaměstnání.

V rodině, kde nedochází k citové a výchovné funkci, jedná se např. o rozvrácenou či neúplnou rodinu, rodinu, kde se vyskytuje alkoholismus, toxikomanie, prostituce, výskyt kriminálně zavadových osob, nedostatek financí způsobený dlouhodobou nezaměstnaností. Tyto faktory výrazně zvyšují riziko, že dítě sklouzne na šikmou plochu.

Dalším velice důležitým článkem je škola. Dítě je zde seznamováno s novými normami a hodnotami, je na něho kladeno více nároků. Jde o velmi výraznou změnu v jeho životě, seznamuje se zde se svými vrstevníky, poznává jejich názory, zvyky. V určitých situacích se stává skupina vrstevníků jistým útočištěm při snaze odpoutat se od rodiny, školy. Toto jiné vnímání světa je do určité meze pozitivní. Odpoutání ale nesmí znamenat zanedbávání školy nebo páchání trestné činnosti. Proto je velmi důležitá otevřená komunikace mezi rodinou a školou. Učitelem by měl být odborník na svém místě, který dokáže odhadnout situace s příznaky něčeho negativního a dokáže jim částečně předcházet. Problémem dnešního školství je ale nedostatek času věnovat se slabším žákům. Tím dochází k rozdělování na úspěšné a neúspěšné žáky na základě známkovacího systému. Neúspěšní žáci, kteří nenesou plnou vinu za své neúspěchy, potom hledají jiné možnosti vlastní realizace.

3.3 Prevence extremismu u mládeže

Proces prevence je velmi složitý, jde o proces komplexní, na němž se podílí všechny instituce vstupující do socializačního procesu.

„V nejširším slova smyslu se hovoří o obecné prevenci, kde jde o zkoumání příčin a podmínek vzniku těchto jevů. Konkrétní preventivní aktivity se dělí zpravidla na tři typy:

- a) **primární prevence** – spočívá v posilování odolnosti a obranyschopnosti s cílem předcházet negativním jevům tak, aby vůbec nevznikaly
- b) **sekundární prevence** – je orientována na potencionálně ohrožené jedince či skupiny, jejich vyhledávání s cílem předejít rozvoji a šíření daných jevů, změnit okolnosti, aniž ještě došlo ke specifickým projevům
- c) **terciální prevence** – představuje působení snažící se minimalizovat již existující problémy²²

Zásady preventivního působení:

- znát dobře cílovou skupinu
- navodit atmosféru důvěry
- jednat na partnerské úrovni
- nezastrašovat, vážit míru nebezpečnosti daného jevu
- pružně reagovat na vzniklé situace
- spojovat teoretické informace s realitou

Veškerá osvětová a výchovná působení musí současně spolupracovat – rodina - škola – výchovná zařízení – sdělovací prostředky – občanská sdružení a další různé instituce. Neexistují zaručené metody prevence. Existují ale mechanismy, kterými je možné rizika alespoň zmenšovat.

Ne vždy dokážeme určit přesně všechny možné příčiny, vazby mezi nimi. Ale můžeme je rozdělit na dvě základní:

1. **Příčiny vnitřní** – jde o faktory, které se vztahují ke konkrétní osobě. Jistý vliv má také pohlaví, obrázek extremisty muže je častější, než obrázek ženy. Muži jsou extremisticky založeni častěji, jsou agresivnější a fyzicky zdatnější. Muž extremistu zůstává častějším jevem než žena. O ženské většině mezi členy krajně radikálních hnutí se hovořit nedá.

²² Odbor prevence kriminality MV ČR. Katalog informací prevence kriminality. Praha, Themis, 2000, s. 7.

2. **Příčiny vnější** - jedná se o prostředí, ve kterém se jedinec nachází, je vychováván, a kde vyrůstá. Jde o proces socializace, kdy se včleňuje do společnosti, učí se chápat a zapojovat do složitých systémů vztahů a činností ostatních lidí, orientuje se na veřejný prostor. To je pro každého jedince velice důležité.

Děti a mládež vedou ke členství v extremistických skupinách různé důvody, nepochybně ale také záleží na způsobu jejich socializace, v jaké rodině vyrůstaly, jací jsou jejich přátelé a kamarádi. Potencionálního příznivce extremistického hnutí není snadné vytipovat podle konkrétních symbolů. Ale je možné určit některé podmínky, které jsou pro sympatie s extrémním hnutím typičtější než jiné. Pravděpodobnější výskyt extremistických hnutí je ve větších městech než na vesnicích. Vyšší stupeň vzdělání pak umožňuje větší a pestřejší volbu v plánech do budoucna a pravděpodobnost sympatií s extremistickým hnutím tím může být oslabena.

4 PROTIEXTREMISTICKÁ POLITIKA NAŠEHO STÁTU

„V čem spočívá hrozba extremismu – devět důvodů, proč Ministerstvo vnitra a policie bojují proti extremismu.

Extremisté:

1. Oslabují demokracii a mohou ji zničit.
2. Nerespektují koncept základních lidských práv.
3. Kazí České republice renomé v zahraničí.
4. Narušují veřejný pořádek (neplatí pro všechny druhy extremismu).
5. Cíleně šíří strach mezi skupinami lidí, které nezapadají do jejich ideologie (neplatí pro všechny druhy extremismu).
6. Stojí za násilnými činy z nenávisti, včetně vražd (neplatí pro všechny druhy extremismu).
7. V případě získání moci rozpoutají teror (neplatí pro všechny druhy extremismu).
8. Urážejí oběti totalitních režimů a oběti extremistické trestné činnosti (neplatí pro všechny druhy extremismu).
9. Zvládání extremistických akcí je nákladné. Vynaložené prostředky by bylo možné použít na skutečné a demokratické řešení problémů, které extremisté zneužívají ve své propagandě.²³

Výše zmíněné důvody neplatí paušálně pro všechny druhy extremismu. Jiné hrozby vyplývají z aktivit pravicových, levicových nebo náboženských extremistů.

Zatímco někteří extremisté používají násilí jako prostředek k dosažení svých mocenských ambicí, policie ho může využívat jen k tomu, aby pomáhala a chránila slušné lidi. Militantní extremistu se nezdráhá použít násilí kdykoli mu to přijde vhod, policista může použít násilí jen v zákonech přesně vymezených případech, používat násilí co nejméně.

²³ Odbor bezpečnostní politiky, 7.10.2009

4.1 Širší a užší pojetí protiextremistické politiky

Extremismus v České republice je problém, který je v poslední době velice živě diskutován. Zdrojem ohrožení společnosti je snaha zastánců extrémních ideologií prosadit své vize a učinit z nich jedinou možnou normu chování a fungování společnosti. Situace v oblasti extremismu na území naší republiky se nijak podstatně neliší od situace v ostatních zemích Evropské unie. Z členských států Evropské unie patří Česká republika mezi ty, které formulovaly svou protiextremistickou politiku, vycházející z řady opatření trvalého či dlouhodobého charakteru, zaměřených jak do represivní oblasti, tak do preventivních programů, nevyjímaje opatření zabezpečující trvalý monitoring české a zahraniční extremistické scény a kriminálních projevů tohoto závažného společenského fenoménu.

Politika boje s extremismem je upravena řadou usnesení vlády a interními akty řízení, včetně metodických pokynů.

„Protiextremistická politika v nejširším slova smyslu napomáhá realizovat celkovou politiku demokratického státu, která vytváří takové sociálně – politické podmínky a takovou kulturně – duchovní atmosféru, v jejichž rámci se lidé cítí být bezpeční a nemají důvody zásadním způsobem měnit pravidla politické hry a hodnoty, na nichž demokratický stát spočívá, čímž se reprodukuje jeho legitimita. V tomto širokém pojetí je potom protiextremistická politika úzce spjata s bezpečnostní politikou, která představuje komplex opatření směřujících k zajištění státní nezávislosti, teritoriální integrity a přežití vlastního obyvatelstva.

Bezpečnostní politika demokratického státu brání i základní hodnoty, principy a normy, které stabilizují daný politický systém a poskytují ústavně – legální rámec občanského politického života.

Protiextremistická politika v širším slova smyslu tvoří neoddělitelnou část komplexu opatření směřujících vůči těm, kteří narušují ústavní řád, politický systém a celkovou bezpečnost demokratického státu.“²⁴

Protiextremistická politika musí reagovat včas a v předstihu na nové aspekty a formy projevů extremismu, jehož protagonisté využívají stále více sofistikovanějších a zastřenějších metod k prosazování svých idejí. Prioritou Ministerstva vnitra zůstává důsledné odhalování a postih všech projevů extremismu.

²⁴ DANICS, Š., KAMÍN, T. Extremismus, rasismus a antisemitismus. Praha, 2008, s. 98-99.

„V užším slova smyslu je protiextremistická politika vnímána jako organická část pouze vnitřní bezpečnostní politiky demokratického státu, která je přímo zaměřena na prevenci, monitoring, eliminaci, či přímý postih konkrétních projevů extremismu. Jedná se o různá specializovaná opatření a programy, jež jsou uplatňovány vůči jednotlivým extremistickým projevům. Může jít však i o celospolečenské programy překračující sféru vnitřní bezpečnosti, které jsou realizovány v rámci státní multikulturní politiky nebo jsou součástí politiky proti rasismu a antisemitismu. Z toho vyplývá, že se jednotlivá opatření protiextremistické politiky v širším a užším slova smyslu často prolínají a vlastně i protínají.“²⁵

V současné době je extremismus již plně nadnárodním fenoménem, překračujícím hranice států. Pro současné vedení Ministerstva vnitra je boj s extremismem jednou z priorit. Ministr vnitra Pecina již loni po svém nástupu do funkce uvedl, že boj s extremismem bude jednou z jeho hlavních priorit. Od té doby policie provedla několik razíí zaměřených proti stoupcům krajní pravice a zatkla řadu lidí. Plánuje zahájit kampaň proti rasismu, která by mohla začít v červnu letošního roku.

Dle mého názoru, se nově jmenovanému náměstkovi ministra vnitra Jiřímu Komorousovi podařilo vykročit správným směrem v boji proti extremismu. Vtiskl zřetelnou strukturu a zapojil do řešení jednotlivých úkolů konkrétní subjekty, ale především razantní akceleraci při plnění stanovených úkolů v této oblasti. Významnou novinkou je také důsledné vtažení zpravodajských služeb do boje proti extremismu a prosazení těsné spolupráce zpravodajců s policejními útvary.

4.2 Principy protiextremistické politiky

Správně vytyčené principy protiextremistické politiky mohou zmírnit vzájemné střety mezi množstvím současných aktérů protiextremistické politiky. Principy protiextremistické politiky by měly v jejich finální podobě přesně formulovat svrchované státní orgány daného demokratického státu.

²⁵ DANICS, Š., KAMÍN, T. Extremismus, rasismus a antisemitismus. Praha, 2008, s. 99.

Jedná se o princip:

1. Proporcionality
2. Proaktivnosti
3. Derogačnosti
4. Preventivnosti
5. Komplexnosti

Proporcionalita

„Tento princip vychází z myšlenky, že demokracie nemůže poskytovat žádnou svobodu svým nepřátelům, ať zprava či zleva nebo těm, které nelze vymezit na základě pravo – levého politického spektra. Jde o překonání zažitých bezpečnostních praxí, kdy je větší pozornost věnována boji proti projevům buď pravicového nebo levicového extremismu, na základě historických zvláštností dané země.

Tento princip totiž zavazuje každého aktéra protiextremistické politiky k obrannému jednání vůči všem politickým extremistům různého ražení, neboť ten, kdo bojuje proti jednomu směru extremismu a druhý brání, nemůže být hodnověrným obhájcem demokracie.“²⁶

Proaktivnost

„Princip proaktivnosti úzce souvisí s ofenzivně prováděnou protiextremistickou politikou, která se snaží ochraňovat základní hodnoty a principy demokratického státu již v předpolí extremistických aktivit, tedy než překročí zákon. Proaktivností by se tak tlumily mocenské ambice extremistů již v době, kdy bezprostředně ještě neohrožují bezpečnost našeho státu. Jde o velmi citlivou oblast, neboť jen stěží se dají vymezit zřetelné hranice proaktivně působící protiextremistické politiky.

Princip proaktivnosti se může dostat do kolize s principem proporcionality, neboť ohrožení demokratického státu ze strany pravicových extremistů se jeví jako hlavní oproti jiným extremistickým směrům.“²⁷

Derogačnost

Derogačnost – omezení základních práv a svobod. Jedná se o případy, kdy jde o preventivní potlačení extremistických aktivit a dále o případy, kdy již extremisté

²⁶ DANICS, Š., KAMÍN, T. Extremismus, rasismus a antisemitismus. Praha, 2008, s. 100-101.

²⁷ DANICS, Š., KAMÍN, T. Extremismus, rasismus a antisemitismus. Praha, 2008, s. 101.

začínají užívat ve velkém rozsahu nelegální, násilné a teroristické metody a prostředky k dosažení svých cílů.

„Tento princip je úzce spjat s proaktivně prováděnou protiextremistickou politikou, která se dotýká státem garantovaných základních práv a svobod.

V této souvislosti je potřebné stručně objasnit hlavní zásady omezení základních práv a svobod. Ve vztahu k derogovatelnosti je nutno rozlišovat tři kategorie základních práv:

- 1) Základní práva nederogovatelná již ze své podstaty - tzv. nedotknutelná práva. Jedná se o práva a svobody zakotvené v mezinárodních smlouvách, které nelze omezit za žádných okolností, jako svévolné zbavení života, kruté zacházení, zákaz otroctví, zákaz retroaktivity a další.
- 2) Základní práva s možností jejich omezení z důvodů a za okolností zakotvených v Listině a dalších zákonech – jedná se zejména o situace, kdy je bezprostředně ohrožen ve značném rozsahu vnitřní pořádek a bezpečnost České republiky, životy a zdraví nebo majtkové hodnoty. Jedná se o přijetí nevojenských krizových opatření.
- 3) Práva garantující řádný proces a nejdůležitější práva obviněného nebo osoby podezřelé ze spáchání trestného činu – garantována některá základní práva, která nelze derogovat, včetně práva na soudní ochranu a spravedlivý proces. Listina v souvislosti se zaručením osobní svobody stanoví v článku 8, že nikdo nemůže být trestně stíhán nebo zbaven svobody jinak než z důvodů a způsobem, který stanoví zákon. Přičemž obviněného nebo podezřelého z trestného činu je možno zadržet jen v případech stanovených v zákoně.²⁸

Preventivnost

„Princip preventivnosti by zdůraznil fakt, že postihy, zákazy a trestně – právní represe reagují na důsledky extremistických projevů, ale neřeší jejich příčiny. Rovněž mentalita zákazů často vypovídá o neschopnosti řešit konflikty v jejich prvopočátcích.

Protiextremistická politika českého státu by neměla být tabuizována, ale naopak by měla být velmi transparentní ve vztahu k nejširší veřejnosti. V našich podmínkách věnují extremismu pozornost hromadné sdělovací prostředky. V tomto směru by si problematika extremismu zasloužila samostatný časopis či jiné periodikum, které by

²⁸ DANICS, Š., KAMÍN, T. Extremismus, rasismus a antisemitismus. Praha, 2008, s. 103.

pravidelně, seriózně, proporcionálně a systematicky informovalo širokou veřejnost o problematice extremismu v našem a v evropském kontextu.²⁹

Komplexnost

„Spočívá především v tom, aby protiextremistická politika našeho státu dokázala programově sladit výše uvedené principy, které se vzájemně prolínají, doplňují, ale i střetávají, neboť postihují složitý a mnohostranný fenomén. Komplexnost předpokládá i překrývání se různých protiextremistických opatření v místním, regionálním, celostátním a mezinárodním měřítku. V neposlední řadě komplexnost předpokládá cílenou a úzkou spolupráci jednotlivých subjektů působících v boji proti extremismu v demokratické společnosti.“³⁰

Extrémisté jsou v demokracii cizím tělesem, neboť znají pouze svou pravdu a jsou k jejímu prosazení ochotni užívat extrémních prostředků. Ale v tom též spočívá v moderních demokraciích jejich omezení, neboť se automaticky vyčleňují ze způsobu, jakým demokracie funguje a vyvolávají obrannou reakci.

4.3 Subjekty protiextremistické politiky

Při boji proti pravicovému extremismu je třeba si uvědomit, že efektivita tohoto boje závisí též na spolupráci ostatních složek společnosti. Tedy především na součinnosti státu a obcí a v neposlední řadě na podpoře občanů. Stát by proto měl vynakládat prostředky na metodické vzdělávání obecních úředníků a na osvětové kampaně zaměřené na zvyšování informovanosti co nejširší veřejnosti.

Nejdůležitější roli v boji proti pravicovým extrémistům hraje policie, a to především její pořádkové složky. Pořádková policie se v letošním roce zaměří na výcvik dalších jednotek pro boj s extremismem. Ke speciálním pořádkovým jednotkám v Praze a v Brně nově přibudou speciální útvary těžkooděnců v Ústeckém a Moravskoslezském kraji. Důvod těchto opatření je jasný – extrémisté se více specializují, stávají se agresivnějšími, lépe organizovanými a používají nové metody a prostředky.

²⁹ DANICS, Š., KAMÍN, T. Extremismus, rasismus a antisemitismus. Praha, 2008, s. 104.

³⁰ DANICS, Š., KAMÍN, T. Extremismus, rasismus a antisemitismus. Praha, 2008, s. 104.

„Ministerstvo vnitra a policie se snaží vychovávat profesionály, kteří budou umět dobře zhodnotit situaci a správně a citlivě na ni reagovat.

Policie přijala novou filozofii zvládnání bezpečnostních opatření při hromadných (v našem případě extremistických) akcích. Pro tento trend je charakteristický neagresivní a nevyzývavý projev, charakterizovaný dvěma zásadami: „Low profile policing“ a „3D strategie“.

Obě zásady leží zjednodušeně ve dvou rovinách:

1. Snažit se maximálně zabránit eskalaci násilí. V tomto stádiu je činnost pořádkové policie založena na monitoringu hlídek a vyjednávání Antikonfliktních týmů. Vyzbrojené pořádkové jednotky jsou v této fázi mimo vizuální kontakt s veřejností.
2. V případě propuknutí násilí rychle a dynamicky zasáhnout proti jeho původci. Zde se uplatňuje zásada „Get and back“, kdy policisté zadrží konkrétního násilníka a okamžitě opouští místo zákroku.

Práci policie při extremistických akcích můžeme shrnout do čtyř principů:

- Chránit slušné lidi.
- Bránit extremistům v jejich nelegálních aktivitách všemi zákonnými prostředky.
- Používat násilí jen minimálně. Zasahovat rychle a efektivně jen proti skutečným násilníkům.
- Využívat antikonfliktní týmy.

Nová policejní filozofie pro boj s extremismem: Antikonfliktní týmy – komunikací proti násilí.

Co jsou Antikonfliktní týmy (AKT):

- Je to nová forma preventivního působení za účelem předcházení protiprávnímu jednání, zejména při akcích s účastí většího počtu osob spojených s riziky narušení veřejného pořádku.
- Myšlenka AKT byla objevena v roce 2005 v SRN a v roce 2006 převzata z opatření na technoparty v Berlíně (LOVE PARADE).
- V České republice fungují od roku 2006.

- Využívají se při pochodech, shromážděních, demonstracích (zejména extremistických skupin), při diváckém násilí (zejména doprovody rizikových skupin fanoušků mimo sportoviště), při technoparty (povolených i nepovolených) a při dalších akcích (rizikové sportovně kulturní akce, uzávěry, hromadná neštěstí).
- Jejich základním úkolem je transparentním způsobem prostřednictvím komunikace předcházet agresivnímu jednání osob při policejním opatření.
- „Ákátéčka“ se orientují na stanovené cílové skupiny osob (extremisty, fanoušky, technaře), místní obyvatelstvo, nezúčastněné osoby. Vysvětlují v rámci rozhovorů smysl a účel policejního opatření a konkrétního postupu policie. Upozorňují osoby dotčené opatřením na zákonné povinnosti policie v případě spáchání protiprávního jednání.
- Nosí zpravidla civilní oblečení s reflexní vestou s nápisem „Antikonfliktní tým“, případně čepici s nápisem „Policie“³¹

Do boje proti extremismu se začleňuje i obecní policie, pokud je narušován veřejný pořádek v obci, vojenská policie – pokud je extremistická činnost realizována v armádě, o čemž svědčí nedávno zjištěné případy. Dva vojáci elitní 4. brigády rychlého nasazení v Afganistanu nosili na přilbách erby elitních divizí waffen SS. Další příslušník Armády České republiky jako spoluzakladatel a cvičitel extremistické organizace White Justice, kterou odhalila Policie ČR na jihu Čech. Tento profesionální voják učil boji zblízka, se zbraní i bez ní. Cvičili se proti živým i neživým cílům. Organizace White Justice se chystala unášet a napadat ideové nepřátele jako policisty nebo vysoce postavené Židy, dokonce chtěla ničit i elektrárny. Část této skupiny byla policií pozatýkána za propagaci nacismu.

Znalec krajně pravicové scény Ondřej Cakl se vyjádřil k výcviku extrémistů: „Oni dokázali udržet tak velký stupeň konspirace, že dodnes není jasné, kdo jsou všichni ti lidé, co prošli výcvikem. Ví se o asi deseti lidech, přičemž muž, který výcvik vedl, tvrdí, že velmi dobře vycvičil zhruba 30 lidí. Jejich úkolem nebyly útoky fyzicky provádět, ale vycvičit další zakonspirované buňky, které by pak skutečně útočily. Někteří z členů organizace White Justice se taky účastnili extremistických demonstrací v Janově a Přerově. Oni tam změněnou taktikou napadání policistů jako jednotlivců

³¹ Odbor bezpečnostní politiky, 7. 10. 2009

v malých úderných skupinkách, dokázali policii v mnoha případech obrátit na útěk. Tak velká organizace u nás nikdy nefungovala. Objevily se pouze malé skupinky, které občas někam hodily zápalnou lahev nebo někoho napadly.“³²

Posledním případem je zatčení příslušníka protiletadlové raketové brigády ve Strakonících. Na těle byl objeven vytetovaný švabachem vyvedený nápis „Meine Ehre heisst treue“ – Mou ctí je věrnost, heslo jednotek SS, které jejich příslušníci nosili na svých dýkách. Do boje s extremismem se zapojuje jak vězeňská, tak i justiční stráž – při extremistické činnosti v průběhu výkonu trestu či soudního jednání.

Extremistické postoje jsou způsobilé přejít v aktivity, které působí, ať již přímo nebo v dlouhodobém důsledku, destruktivně na stávající demokratický politicko – ekonomický systém. Snaží se nahradit demokratický systém systémem nedemokratickým (totalitním nebo autoritářským režimem, diktaturou, anarchií). Tímto typem aktivit se zabývá Bezpečnostní informační služba (BIS) na základě zákona č. 153/1994 Sb., dle § 5 písm. a). V rámci BIS existují pracoviště a specialisté, kteří se výhradně věnují získávání zpráv o extremistických subjektech a monitorují jejich zahraniční kontakty.

„Konkrétně BIS obdržela od vlády ČR ve vztahu k extremismu několik dlouhodobých úkolů“

1. Průběžně vytvářet aktualizovaný přehled jednotlivých extremistických uskupení působících na území České republiky, včetně odhadu počtu jejich členů a sledovat provázanost české extremistické scény se zahraničními subjekty.
2. Předkládat v rámci zprávy o extremismu souhrnnou informaci o poznatcích k občanským sdružením, politickým stranám a politickým hnutím a k jiným organizacím registrovaných u MV ČR, došlo-li v souvislosti s jejich činností k extremistickým projevům nebo je jejich činnost přímo v rozporu se zákonem.
3. Vypracovat a pravidelně vyhodnocovat:
 - a) seznam pravicově extremistických hudebních skupin působících na území ČR, včetně seznamu zahraničních pravicově extremistických hudebních skupin, které jezdí hostovat do ČR
 - b) podrobnou informaci o všech dostupných poznatcích o složení těchto skupin, zejména o jejich vazbách a kontaktech

³² Pravicoví extremisté připravovali teroristické útoky, Mladá fronta dnes, 2009. 24. 1.

- c) materiály a informace k extremistickým subjektům, zejména uvedených ve zprávách o problematice extremismu na území ČR, především ideologické zdroje, členskou základnu, zahraniční kontakty, včetně oficiálně neprezentovaných informací.“³³

Koncepce boje proti extremismu

Extremismus bude vždy součástí společnosti. Koncepce nemá za cíl jeho úplné vymazání z politické mapy, ale nastavení mantinelů jeho existence v rámci demokratických mechanismů České republiky.

„5 pilířů koncepce:

1. Síla extremistů vychází z lidské nevědomosti. Jedinou možností, jak bojovat s jejich štvavou propagandou, je komunikace, otevřenost a nalezení alternativy.
2. Poučení lidé si dokáží vytvořit obranné mechanismy vůči nezvučným myšlenkám. Výhodnost demokratické alternativy musí vysvětlovat škola.
3. Boj proti extremismu není jen záležitostí Ministerstva vnitra a policie, ale i dalších vládních i nevládních subjektů. Jenom spoluprací s nimi lze extremisty odsunout do role bezvýznamného hráče.
4. Specialisté, kteří bojují proti extremismu, musí vědět, co mají dělat a dodat k tomu dostatečný prostor. Profesionalizace je výhodnější než paušální represe.
5. Konkrétní pachatele trestné činnosti je nutné nekompromisně postihovat za efektivního využití stávajících prostředků a mechanismů.“³⁴

Ministerstvo vnitra České republiky předkládá každým rokem zprávu o problematice extremismu na území ČR jako součást Výroční zprávy. Na přípravě se podílejí zástupci Bezpečnostní informační služby, Úřadu pro zahraniční styky a informace, Vojenské zpravodajství, Policie ČR, resortů zahraničních věcí, spravedlnosti, obrany, školství, mládeže a tělovýchovy, kultury, práce a sociálních věcí, Nejvyšší státní zastupitelství a Rada vlády ČR pro lidská práva.

³³ DANICS, Š., KAMÍN, T. Extremismus, rasismus a antisemitismus. Praha, 2008, s. 106-107.

³⁴ Strategie boje proti extremismu, MV ČR, odbor bezpečnostní politiky, Praha, 2009, s. 22.

ZÁVĚR

Extremismus se stal součástí společnosti, našeho každodenního života. Lze předpokládat, že tomu v nejbližší budoucnosti nebude jinak. Jeho stoupající tendence, zejména v oblasti podněcování k národnostní a rasové nesnášenlivosti, podpory a propagaci hnutí směřujících k potlačení práv a svobod. I nadále se s ním budeme setkávat v jeho nejrůznějších formách a podobách.

Nechceme a nesmíme připustit další Vítkov, či útok v kolonii Bedřiška. Nesmí trpět děti, ale ani dospělí jen proto, že mají jinou barvu pleti. Výstrahou pro nás všechny rozumné lidi je malá Natálka, její celoživotní znetvoření, bolest a strach, které nelze tolerovat, ale tvrdě trestat.

Důležitou a komentovanou událostí byly červnové volby 2009 do Evropského parlamentu. Relativní úspěch krajně pravicových politických stran potvrdil stávající situaci a trendy v unijních státech, kdy dochází k nárůstu projevů rasismu, antisemitismu, xenofobie, protiimigrantských, protiromských či protimuslimských nálad. Přestože tyto politické strany nebudou mít reálný vliv v Evropském parlamentu, jistě lze jejich volební úspěch, dosažený v době hospodářské krize, považovat za varující.

Napsáním této práce jsem se hlouběji seznámila s touto problematikou, která je velice vážná, dále se prohlubuje, má negativní dopad na naši společnost a proto se nesmí opomíjet její řešení. Proto je největším nebezpečím pro společnost z hlediska nebezpečnosti extremismu, kdyby s výše uvedenými pravicovými extremisty sympatizovala většina osob žijících na území našeho státu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

Literární zdroje:

1. Černý, P. Politický extremismus a právo, 1. Vydání, Praha: Eurolex Bohemia, 2006, 207 s. ISBN 80-86861-86-4
2. Danics, Š., Kamín, T. Extremismus, rasismus a antisemitismus, 2. rozšířené vydání, Praha 2008. 154 s. ISBN 978-80-7251-286-7
3. Dělnická strana končí, Českobudějovický deník, 2010, 18. 2., s 14
4. Burke, E. Úvahy o francouzské revoluci, překlad: Jana Ogrocká, Jiří Ogrocký, 1. Vydání, Brno 1997, 280 s. ISBN 80-85959-23-2
5. Fiala, P. Politický extremismus a radikalismus v České republice, 1. vydání, Brno: Masarykova univerzita, 2003. ISBN 80-210-1798-8
6. Charvát, J. Současný politický extremismus a radikalismus, 1. vydání, Praha: Portál, 2007, 183 s. ISBN 978-80-7367-098-6
7. Chmelík, J. Extremismus, 1. vydání, Praha 1997. 116 s.
8. Chmelík, J. Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty, Praha: Linde, 2001, 172 s. ISBN 80-7201-265-7
9. Chmelík, J. Některé projevy extremismu v České republice, Kriminalistika č. 3, 1998
10. Chmelík, J. Symbolika extremistických hnutí, Praha: Armex, 2000, 113 s. ISBN 80-86244-14-8
11. Kreidl, M., Vlachová, K. Sociální zázemí extrémní pravice v ČR, Sociologický časopis, č. 3, 1999, s 335-353
12. Kreidl, M., Vlachová, K. Nastal soumrak extrémní pravici?, Sociologický ústav Akademie věd České republiky, Praha, 1998, 33 s. ISBN 80-85950-60-X.
13. Mareš, M. Otázky výzkumu pravicového extremismu, Politologický časopis, č. 2, Brno 2001, s 115-133
14. Mareš, M. Pravicový extremismus a radikalismus v ČR, 1. vydání, Brno: Barrister & Principal, 2003, 655 s. ISBN 80-86598-45-4
15. Mareš, M. Symboly používané extremisty na území ČR v současnosti, Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2006, 80 s
16. Marešová, A. Kriminologické a právní aspekty extremismu. Praha: IKSP, 1999, 162 s. ISBN 80-86008-59-2

17. Novák, K., Holas, J. Extremismus mládeže v České republice, Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha, 1996, 574 s.
18. Odbor bezpečnostní politiky, 7.10.2009
19. Odbor prevence kriminality MV ČR. Katalog informací prevence kriminality. Praha, Themis, 2000, s. 7
20. Pravicoví extremisté připravovali teroristické útoky, Mladá fronta dnes, 2009, 24. 1.
21. Strategie boje proti extremismu, MV ČR, odbor bezpečnostní politiky, Praha, 2009,

Elektronické zdroje:

Dostupný z <http://www.dsss.cz/>

Dostupný z <http://www.pehe.cz/clanky/1997/extremismus>

Dostupný z <http://www.mvcr.cz/extremis/2002/2.html>

Dostupný z http://cs.wikipedia.org/wiki/Dělnická_strana

PŘÍLOHY:

I. Národní sjednocení

II. Autonomní Nacionalisté

III. Vlastenecká fronta

IV. Sharpskin

V. Redskins

VI. Dělnická strana → Dělnická strana sociální spravedlnosti

ABSTRAKT

RAJTMAJEROVÁ, L. Pravicový extremismus a jeho dopad na naši společnost: Bakalářská práce. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2010, 52 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D.

Klíčová slova: extremismus, extremističtá, pravice, mládež, extremistická hnutí, boj proti extremismu

Práce se zabývá dnes velice diskutovaným problémem a tím je působení pravicového extremismu na našem území. V úvodu jsem charakterizovala extremismus, jako výstřední či krajně radikální postoj a s ním i související činnost.

Zaměřila jsem se na pravicově extremistická hnutí působící na našem území, na jejich činnost. Na důvody, které vedou mladé lidi, aby se stali extremisty, vyčlenili se tím na okraj společnosti.

Pravicový extremismus se stal součástí našeho každodenního života, již je plně nadnárodním fenoménem překračujícím hranice států a proto jen správně vytyčené principy protiextremistické politiky mohou zmírnit vzájemné střety mezi množstvím současných aktérů protiextremistické politiky. Boj s extremismem se stal jednou z priorit bezpečnostních složek našeho státu.

ABSTRACT

RAJTMAJEROVÁ, L. Right-Wing Extremism and Its Impact on Our Society. Bachelor Work. České Budějovice: College of European and Regional Studies, o. p. s., 2010, 52 pgs. Leader of the bachelor work: doc. Ing. Štefan Danics, Ph.D.

Key words: extremism, extremist, right wings, youth, extremist movements, fight against extremism

This work deals with nowadays largely discussed problem – operating of right-wing extremism in our country. In the introduction I have characterized extremism as an eccentric and far-right attitude and described activities connected with it. I have concentrated on right-wing extremist movements operating in our territory and on their activities. I have considered reasons leading young people to become extremists and thus segregate themselves on the periphery of our society.

The right-wing extremism has become a part of our everyday life. It is a transnational phenomenon overpassing the borders of all the states. Mutual collisions among many current actors of antiextremist policy can be, therefore, reduced only by properly identified principles of the antiextremist policy. The fight against extremism has become one of the main priorities of security organs in our country.